

NR 110/2014

**POWSTANIE WARSZAWSKIE
W OCENIE SPOŁECZNEJ**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zbliża się 70. rocznica wybuchu powstania warszawskiego, będącego dramatyczną próbą wyzwolenia stolicy spod okupacji hitlerowskiej oraz ratowania suwerenności kraju. Różne są oceny wydarzeń, które miały miejsce w Warszawie w dniach od 1 sierpnia do 3 października 1944 roku. W badaniu¹ sprawdzaliśmy m.in. jakie znaczenie dla Polaków ma powstanie, jak obecnie jest ono oceniane oraz skąd przede wszystkim czerpią oni wiedzę o nim.

WIEDZA O POWSTANIU

Jak wynika z deklaracji Polaków, wiadomości o powstaniu warszawskim niezmiennie najczęściej przyswajane są w szkole (81%), przy czym szkoła jako źródło wiedzy o powstaniu wskazywana jest obecnie nieco rzadziej niż pięć lat temu (spadek o 2 punkty), ale nadal istotnie częściej niż w roku 1994.

Niemal równie znaczącym jak szkoła źródłem wiedzy o powstaniu są dla Polaków filmy (80%) oraz tradycyjne media – prasa, radio i telewizja (78%). Dwie trzecie ankietowanych (68%) ma wiadomości o powstaniu z książek, a nieco ponad dwie piąte (43%) – z opowiadań osób, które interesują się powstaniem i dużo o nim wiedzą.

Mniej więcej jedna trzecia Polaków czerpie informacje o wydarzeniach w stolicy sprzed siedemdziesięciu lat z imprez rocznicowych (33%), z internetu (31%) oraz z relacji osób, które były świadkami tego wydarzenia (30%). Dość ważnym źródłem wiedzy o powstaniu jest także funkcjonujące w stolicy od 2004 roku Muzeum Powstania Warszawskiego (wskazuje na nie 19% dorosłych Polaków). Czterech na stu ankietowanych (4%), a więc tyle samo co w 2009 roku, deklaruje, że zna historię powstania z własnego doświadczenia.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (290) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 3–9 lipca 2014 roku na liczącej 943 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

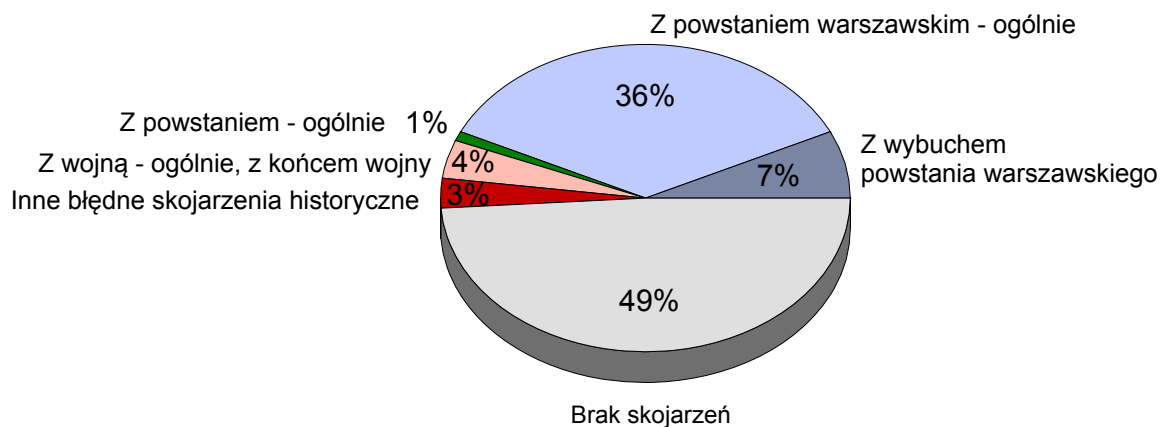
Mówiąc o głównych źródłach wiedzy o powstaniu warszawskim Polacy istotnie częściej niż pięć lat temu wskazują przede wszystkim na internet oraz na opowieści osób, które interesują się powstaniem i dużo o nim wiedzą (wzrost po 13 punktów procentowych), a ponadto na Muzeum Powstania Warszawskiego (wzrost o 9 punktów). Częściej niż w 2009 roku wymieniane są również imprezy rocznicowe, filmy poświęcone powstaniu oraz opowiadania osób będących świadkami wydarzeń sprzed siedemdziesięciu lat (wzrost po 6 punktów).

Tabela 1

Skąd przede wszystkim ma Pan(i) wiadomości o powstaniu warszawskim?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	1994	2009	2014
	w procentach		
Z szkoły	71	83	81
Z filmów	82	74	80
Z gazet, radia, telewizji	80	78	78
Z książek	67	64	68
Z opowiadań osób, które interesują się powstaniem i dużo o nim wiedzą	35	30	43
Z imprez rocznicowych	-	27	33
Z internetu	-	18	31
Z opowiadań osób, które były świadkami powstania	35	24	30
Z Muzeum Powstania Warszawskiego	-	10	19
Z własnego doświadczenia	9	4	4
Z innych źródeł	4	3	14

To, jak dalece szczegółowa i precyzyjna jest wiedza Polaków o powstaniu warszawskim, miało sprawdzić pierwsze z zadanych pytań, a mianowicie otwarte pytanie o skojarzenia z 1 sierpnia 1944. W spontanicznych odpowiedziach datę tę powiązało z wybuchem powstania warszawskiego jedynie 7% ankietowanych, kolejnych 36% respondentów skojarzyło ją ogólnie z powstaniem warszawskim, a 1% – z powstaniem, ale bez dookreślenia jakim. Czterem badanym na stu (4%) data ta kojarzyła się raczej z końcem wojny lub wojną w ogóle, a trzech na stu respondentów (3%) wskazywało w tym kontekście inne niż powstanie warszawskie wydarzenia historyczne, choć zazwyczaj związane z II wojną światową, takie jak zbrodnia katyńska, powstanie w getcie warszawskim, wyzwolenie Oświęcimia, manifest PKWN, bitwa pod Monte Cassino, desant aliantów, atak atomowy na Hiroszimę i Nagasaki itp. Największy odsetek badanych (49% ogółu) stanowią jednak ci, którzy z datą 1 sierpnia 1944 roku nie potrafili skojarzyć żadnego konkretnego wydarzenia.

RYS. 1. Z JAKIM WYDARZENIEM KOJARZY SIĘ PANU(I) DATA 1 SIERPNI 1944 ROKU?

Brak skojarzeń z datą wybuchu powstania warszawskiego wykazują przede wszystkim respondenci o najniższych dochodach w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym, najgorzej oceniający swoją sytuację materialną, mający wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe oraz badani w wieku od 18 do 34 lat; częściej są to kobiety niż mężczyźni, a w grupach społeczno-zawodowych najczęściej gospodynie domowe oraz uczniowie i studenci. Z kolei prawidłowe skojarzenia z datą 1 sierpnia 1944 roku mają przede wszystkim mieszkańcy największych miast, w tym oczywiście Warszawy², osoby z wyższym wykształceniem, osiągające najwyższe miesięczne dochody *per capita*, a spośród grup zawodowych głównie kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (zob. tabele aneksowe).

Prawidłowe skojarzenia z datą wybuchu powstania warszawskiego częściej mają respondenci uważający je za wydarzenie ważne niż ci, którzy twierdzą, że dla nich osobiście powstanie warszawskie nie ma większego znaczenia, przy czym w obu grupach przeważają nieznający daty wybuchu powstania.

² Wśród mieszkańców województwa mazowieckiego (N=130) prawidłowe skojarzenia z datą wybuchu powstania warszawskiego miało 64% badanych, natomiast wśród mieszkańców Warszawy (N=41) odsetek ten wyniósł 88%.

Tabela 2

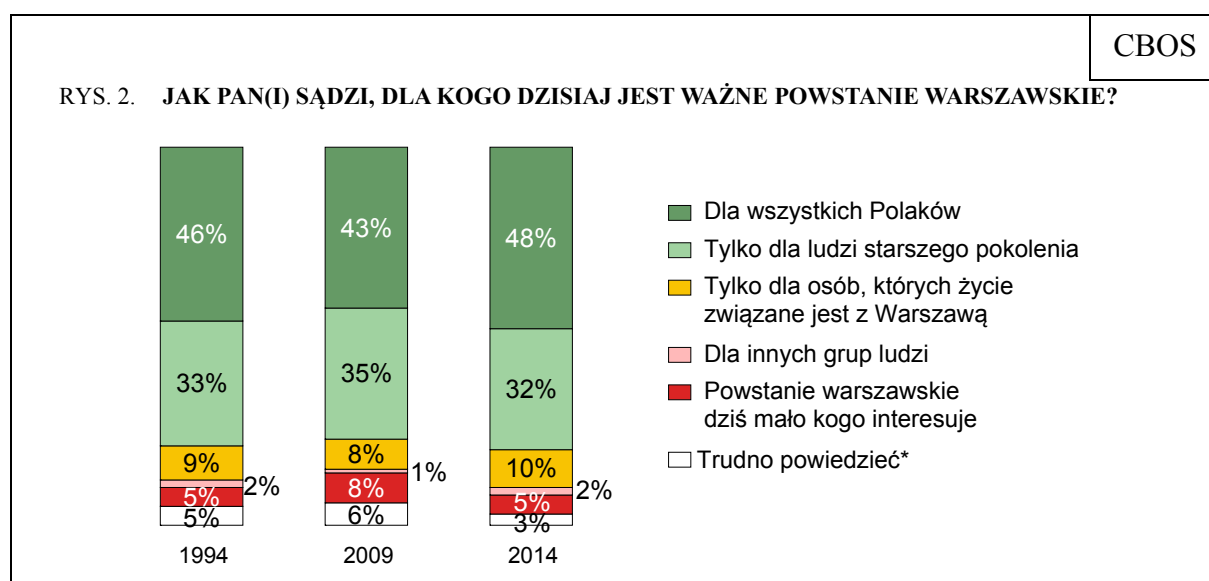
A dla Pana(i) osobiście? Czy uważa Pan(i) powstanie warszawskie za wydarzenie:	Badani	
	prawidłowo kojarzący datę wybuchu powstania warszawskiego*	niekojarzący daty wybuchu powstania warszawskiego**
	w procentach	
– ważne	46	54
– nieważne	32	68
Trudno powiedzieć	23	77

*Uwzględniono tych, którzy datę 1 sierpnia 1944 roku skojarzyli z wybuchem powstania warszawskiego oraz ogólnie z powstaniem warszawskim

**Uwzględniono tych, którzy nie mieli żadnych skojarzeń z datą 1 sierpnia 1944 roku lub błędnie ją kojarzyli

ZNACZENIE POWSTANIA

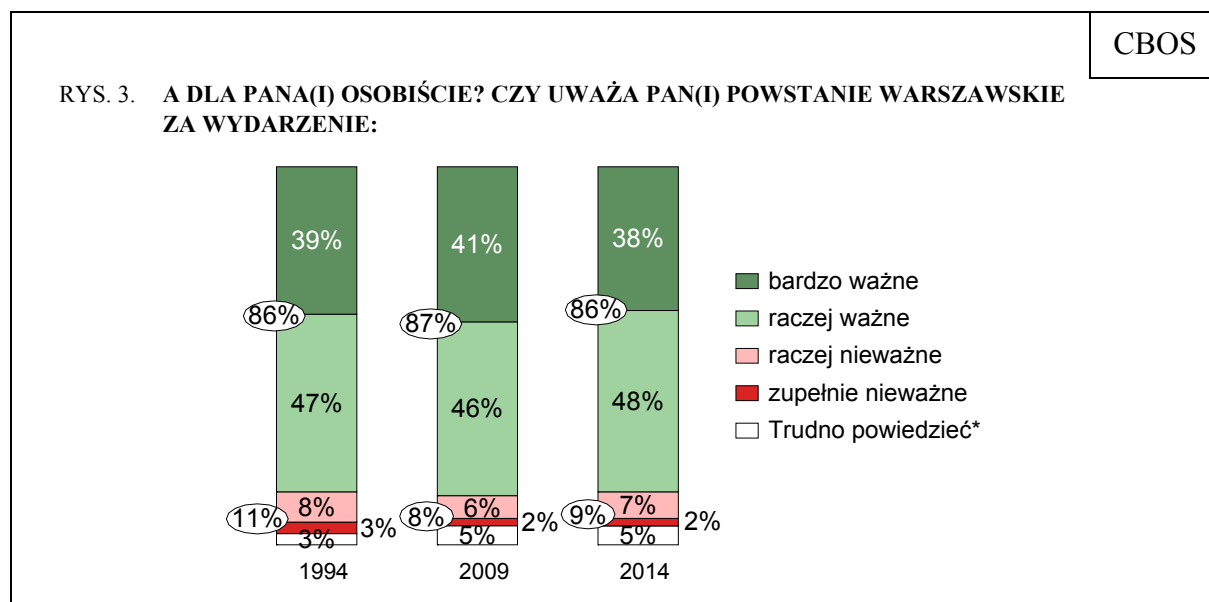
Dla kogo dzisiaj ważne jest powstanie warszawskie – czy jego wartość postrzegana jest w wymiarze ogólnokrajowym, pokoleniowym czy może lokalnym? Niemal połowa badanych (48%, od 2009 roku wzrost o 5 punktów procentowych) wyraża opinię, że powstanie jest ważne dla wszystkich Polaków, natomiast jedna trzecia (32%, spadek o 3 punkty) sądzi, że wydarzenie to ma wartość jedynie dla ludzi starszego pokolenia. Co dziesiąty dorosły Polak (10%, wzrost o 2 punkty) wskazuje na lokalną wartość powstania warszawskiego, a co dwudziesty (5%, spadek o 3 punkty) twierdzi, że w dzisiejszych czasach powstanie warszawskie mało kogo interesuje. Odnosząc tegoroczne wyniki do tych sprzed dwudziestu lat można powiedzieć, że nie ma znaczących różnic. Warto odnotować co najwyżej minimalny wzrost deklaracji wskazujących na znaczenie powstania warszawskiego dla wszystkich Polaków.

*W badaniach z roku 1994 i 2009 odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” obejmował występującą wówczas kategorię „nic nie wiem o tym wydarzeniu” (zarówno w 1994, jak i w 2009 roku odsetek ten wyniósł 3%)

Ogólnopolski wymiar powstania warszawskiego wskazywany jest w pierwszej kolejności niemal we wszystkich wyróżnionych przez nas grupach społeczno-demograficznych, przy czym relatywnie częściej niż inni podkreślają go osoby w wieku od 45 do 54 lat oraz pracownicy średniego i wyższego szczebla. Na wartość pokoleniową tego wydarzenia wskazują z kolei przede wszystkim najmłodszy respondenci, osoby z wykształceniem średnim, o niskich lub przeciętnych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym, sporadycznie praktykujące religijnie, a z uwagi na status zawodowy zwłaszcza pracownicy administracyjno-biurowi, prywatni przedsiębiorcy, renciści oraz uczniowie i studenci. Natomiast lokalne znaczenie powstania stosunkowo najczęściej akcentują mieszkańcy największych polskich miast, zwłaszcza Warszawy, a ponadto rolnicy, badani o lewicowych poglądach politycznych oraz niepraktykujący religijnie (zob. tabele aneksowe).

W wymiarze indywidualnym niezmiennie zdecydowana większość badanych przypisuje powstaniu dużą (48%) lub bardzo dużą wartość (38%). Tylko co jedenasty respondent (9%) uznaje je za raczej lub zupełnie nieważne. Tym samym od dwudziestu lat status powstania warszawskiego w pamięci zbiorowej w zasadzie się nie zmienia.

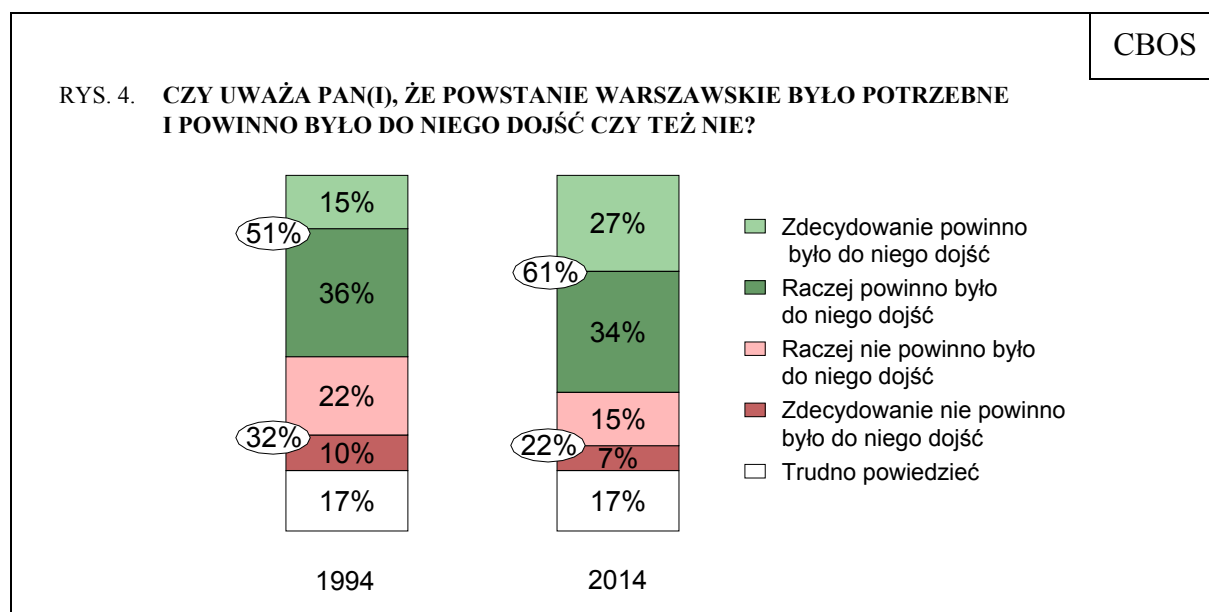
* W badaniach z roku 1994 i 2009 odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” obejmował występującą wówczas kategorię „nic nie wiem o tym wydarzeniu” (zarówno w 1994, jak i w 2009 roku odsetek ten wyniósł 3%)

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych zdecydowana większość ankietowanych uznaje powstanie za wydarzenie ważne lub bardzo ważne dla siebie osobiście, przy czym postawa taka jest niemal powszechna wśród rolników (98% wskazań), prywatnych

przedsiębiorców (93%), pracowników administracyjno-biurowych oraz personelu średniego szczebla, w tym techników (po 92%), a ponadto wśród osób najczęściej praktykujących religijnie (93%), deklarujących prawicowe poglądy polityczne (92%) oraz mających od 55 do 64 lat (92%) – zob. tabele aneksowe.

OCENY POWSTANIA

Według trzech piątych ogółu badanych (61%) powstanie warszawskie było potrzebne i dobrze, że do niego doszło. Deklaracji takich jest obecnie zauważalnie więcej niż dwadzieścia lat temu (wzrost o 10 punktów procentowych). Przeciwną opinię wyraża nieco ponad jedna piąta respondentów (22%, spadek o 10 punktów). Nadal znaczna część Polaków (17%) nie ma wyrobionego zdania na temat słuszności wybuchu powstania.

We wszystkich wyróżnionych przez nas grupach społeczno-demograficznych przeważa zrozumienie i akceptacja wydarzeń zainicjowanych w stolicy 1 sierpnia 1944 roku. O tym jednak, że powstanie warszawskie było potrzebne, częściej przekonani są młodszy badani, zwłaszcza w wieku od 25 do 34 lat, natomiast najstarsi (mający 65 lat i więcej) relatywnie częściej twierdzą, że nie powinno być do niego dojść. Na potrzebę wybuchu powstania nieco częściej niż inni wskazują też respondenci zatrudnieni w sektorze usług, pracownicy administracyjno-biurowi, robotnicy niewykwalifikowani, specjaliści wyższego i średniego szczebla, a także osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu. Z kolei

przekonanie, że do powstania w ogóle nie powinno być dojść, poza najstarszymi respondentami, nieco częściej niż pozostali wyrażają prywatni przedsiębiorcy, osoby o lewicowych poglądach politycznych, niepraktykujące religijnie (zob. tabele aneksowe).

Oceny powstania warszawskiego najsilniej oczywiście różnicuje przypisywane mu znaczenie. Ci, którzy – patrząc z własnej perspektywy – uznają je za istotne wydarzenie, zwykle nie mają też wątpliwości co do słuszności jego wybuchu (68%), natomiast w przypadku tych, dla których powstanie nie ma większego znaczenia, proporcje odpowiedzi są niemal dokładnie odwrotne – 62% z nich uważa, że do jego wybuchu w ogóle nie powinno być dojść.

Tabela 3

Czy uważa Pan(i), że powstanie warszawskie było potrzebne i powinno być do niego dojść, czy też nie?	A dla Pana(i) osobiście? Czy uważa Pan(i) powstanie warszawskie za wydarzenie:					
	ważne		nieważne		Trudno powiedzieć	
	w procentach					
Zdecydowanie powinno być do niego dojść	30	68	6	18	2	11
Raczej powinno być do niego dojść	38		12		9	
Raczej nie powinno być do niego dojść	14	19	34	62	12	19
Zdecydowanie nie powinno być do niego dojść	5		28		7	
Trudno powiedzieć	13		20		70	

Polacy niezmiennie, mimo że tylko nieco ponad dwie piąte łączy datę 1 sierpnia 1944 roku z powstaniem warszawskim, niemal powszechnie uważają to wydarzenie za ważne dla siebie osobiście, a jednocześnie nieco częściej niż w minionych latach przypisują mu wymiar ogólnopolski. Obecnie też wyraźnie mniej zróżnicowane niż dwadzieścia lat temu są opinie na temat słuszności wybuchu powstania. Dość znacząco przybyło osób wyrażających przekonanie, że było ono potrzebne i powinno być do niego dojść. Zwiększa się też różnorodność źródeł wiedzy o powstaniu. Od 2009 roku istotnie przybyło tych, którzy o wydarzeniach sprzed siedemdziesięciu lat dowiadują się z internetu, z opowieści osób interesujących się powstaniem i mających rozległą wiedzę w tym zakresie, a także dzięki wizytom w Muzeum Powstania Warszawskiego.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

Tabela 1

		Skąd przede wszystkim ma Pan(i) wiadomości o powstaniu warszawskim?				
		Ze szkoły	Z własnego doświadczenia	Z opowiadań osób, które były świadkami powstania	Z opowiadań osób, które interesują się powstaniem i dużo o nim wiedzą	Z Muzeum Powstania Warszawskiego
Ogółem		81	4	30	43	19
Płeć	Mężczyźni	78	3	30	45	19
	Kobiety	83	4	30	40	18
Wiek	18–24 lata	89	2	17	40	25
	25–34	89	1	19	34	17
	35–44	86	2	23	34	20
	45–54	78	1	35	50	18
	55–64	83	1	37	50	22
	65 lat i więcej	62	14	45	48	14
Miejsce zamieszkania	Wieś	86	2	23	37	15
	Miasto do 19 999	80	4	33	44	21
	20 000 – 99 999	83	4	33	44	18
	100 000 – 499 999	72	5	35	49	13
	500 000 i więcej mieszk.	73	4	36	47	43
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	75	7	35	42	15
	Zasadnicze zawodowe	84	2	26	40	16
	Średnie	82	4	30	45	20
	Wyższe	80	2	29	42	24
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	77	1	27	48	28
	Średni personel, technicy	82	3	30	37	21
	Pracownicy adm.-biurowi	84		22	36	18
	Pracownicy usług	89		31	53	15
	Robotnicy wykwalifikowani	87	1	26	41	18
	Robotnicy niewykwalifik.	82		23	43	10
	Rolnicy	93		20	30	15
	Pracujący na własny rach.	83		28	45	17
	Bezrobotni	89		28	36	13
	Emeryci	67	10	42	48	17
	Renciści	86	7	39	46	12
	Uczniowie i studenci	88	3	21	41	30
	Gospodynie domowe i inni	80	4	25	31	24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	80		25	46	28
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	2	37	42	26
	sekt. prywat. poza rolnict.	83	1	25	42	13
	prywatnym gosp. rolnym	96		18	33	14
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	90	3	35	42	16
	501–750	89		25	35	17
	751–1000	77	5	32	42	18
	1001–1500	70	6	36	47	14
	Powyżej 1500 zł	77	4	34	52	29
Ocena własnych war. mater.	Złe	74	4	30	41	13
	Średnie	80	5	32	43	16
	Dobre	83	3	28	43	22
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	9	49	56	17
	Raz w tygodniu	83	3	32	41	18
	1–2 razy w miesiącu	89	5	27	35	23
	Kilka razy w roku	79	2	23	48	19
	W ogóle nie uczestniczy	71	4	29	40	18
Poglądy polityczne	Lewica	76	1	31	47	22
	Centrum	82	3	30	43	18
	Prawica	76	3	35	45	21
	Trudno powiedzieć	86	6	23	36	17

Tabela 1 (cd.)

		Skąd przede wszystkim ma Pan(i) wiadomości o powstaniu warszawskim?					
		Z książek	Z filmów	Z gazet, radia, telewizji	Z internetu	Z imprez rocznicowych	Z innych źródeł
		odsetki odpowiedzi twierdzących					
Ogółem		68	80	78	31	33	14
Płeć	Mężczyźni	68	82	80	34	32	16
	Kobiety	69	78	75	29	34	12
Wiek	18–24 lata	59	70	55	59	30	13
	25–34	65	74	74	46	29	12
	35–44	72	84	84	42	35	17
	45–54	72	82	80	28	37	22
	55–64	75	87	83	13	34	11
	65 lat i więcej	65	81	82	8	34	12
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	82	76	29	30	12
	Miasto do 19 999	68	79	80	25	31	14
	20 000 – 99 999	67	79	78	34	33	12
	100 000 – 499 999	70	77	79	31	38	19
	500 000 i więcej mieszk.	77	82	78	44	45	19
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	59	78	75	18	30	9
	Zasadnicze zawodowe	68	82	80	20	32	14
	Średnie	73	81	81	39	36	16
	Wyższe	71	78	73	44	34	16
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	81	80	49	30	20
	Średni personel, technicy	69	90	79	34	40	23
	Pracownicy adm.-biurowi	67	86	79	40	49	13
	Pracownicy usług	74	88	78	36	40	17
	Robotnicy wykwalifikowani	68	85	78	38	29	18
	Robotnicy niewykwalifik.	81	89	91	37	31	13
	Rolnicy	76	82	83	32	36	8
	Pracujący na własny rach.	69	83	75	30	35	7
	Bezrobotni	69	75	75	39	26	11
	Emeryci	66	80	83	10	33	13
	Renciści	72	77	77	21	32	14
	Uczniowie i studenci	56	67	51	59	34	12
	Gospodynie domowe i inni	63	69	72	19	27	13
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	86	77	39	34	13
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	77	83	78	48	40	16
	sekt. pryw. poza rolnict.	70	85	81	38	33	18
	prywatnym gosp. rolnym	79	85	86	30	35	7
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	72	79	84	27	36	19
	501–750	67	75	74	33	21	12
	751–1000	65	82	70	25	33	12
	1001–1500	66	83	84	26	38	14
	Powyżej 1500 zł	77	84	79	42	37	19
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	75	76	18	27	13
	Średnie	69	82	80	24	35	13
	Dobre	70	79	76	40	33	15
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	83	79	22	39	21
	Raz w tygodniu	68	82	78	29	34	14
	1–2 razy w miesiącu	77	80	79	35	38	11
	Kilka razy w roku	65	79	76	32	32	14
	W ogóle nie uczestniczy	65	73	76	40	23	17
Poglądy polityczne	Lewica	76	83	82	35	35	18
	Centrum	67	81	77	35	31	13
	Prawica	73	83	80	34	40	14
	Trudno powiedzieć	61	73	73	22	29	14

Tabela 2

		Z jakim wydarzeniem kojarzy się Panu(i) data 1 sierpnia 1944 roku?						Liczba osób
		Z wybuchem powstania warszawskiego	Z powstaniem warszawskim – ogólnie	Z powstaniem – ogólnie	Z wojną – ogólnie, z końcem wojny	Inne, błędne skojarzenia	Brak skojarzeń	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		7	37	1	4	3	49	943
Płeć	Mężczyźni	9	40	1	4	3	42	455
	Kobiety	5	33	2	3	2	55	488
Wiek	18–24 lata	4	32	1	4	2	57	106
	25–34	10	27		4	1	58	187
	35–44	4	44	1	2	1	47	164
	45–54	10	44	2	5	2	38	146
	55–64	7	32	4	5	4	48	167
	65 lat i więcej	6	41	1	3	4	45	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	32	2	4	2	56	374
	Miasto do 19 999	8	33	1	4	4	50	148
	20 000 – 99 999	7	43	2	3	3	42	174
	100 000 – 499 999	4	37	0	5	3	48	155
	500 000 i więcej mieszk.	21	45	2		2	30	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	27	1	6	5	58	198
	Zasadnicze zawodowe	4	29	2	4	2	58	230
	Średnie	9	39	2	2	2	46	291
	Wyższe	12	49	1	2	2	34	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	48		2	2	33	105
	Średni personel, technicy	10	34		9		47	30
	Pracownicy adm.biurowi	3	44	1	2	4	46	58
	Pracownicy usług	3	36	2	8		52	45
	Robotnicy wykwalifikowani	8	31	2	1	3	54	101
	Robotnicy niewykwalifik.	4	40	3	4	1	46	46
	Rolnicy	5	37	2	5	2	48	52
	Pracujący na własny rach.	11	40				49	41
	Bezrobotni	7	31	1	8	2	51	52
	Emeryci	7	40	2	2	4	45	212
	Renciści	8	27	2	5	6	52	61
Uczniowie i studenci	4	31	1	5	2	58	73	
Gospodynie domowe i inni		27		4	3	66	68	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	45	2	1		41	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	42		5	3	40	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	9	35	1	3	3	49	236
	prywatnym gosp. rolnym	5	44	2	5		44	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	23		5	2	67	86
	501–750	3	28	3	2	3	61	101
	751–1000	5	36	1	5	3	50	116
	1001–1500	7	38	2	4	3	46	165
	Powyżej 1500 zł	15	48	1	3	3	31	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	26	1	2	3	63	86
	Średnie	5	35	3	4	2	51	389
	Dobre	9	39	0	4	3	44	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	37	5	3	2	47	56
	Raz w tygodniu	6	37	2	3	3	48	437
	1–2 razy w miesiącu	3	40		6	0	50	140
	Kilka razy w roku	10	37	1	3	2	47	201
	W ogóle nie uczestniczy	11	32	1	3	2	51	110
Poglądy polityczne	Lewica	12	45		4	2	37	137
	Centrum	7	34	2	3	4	49	330
	Prawica	9	44	2	5	2	38	239
	Trudno powiedzieć	2	27	1	3	2	65	236

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, dla kogo dzisiaj jest ważne powstanie warszawskie?						Liczba osób
		Dla wszystkich Polaków	Tylko dla ludzi starszego pokolenia	Tylko dla osób, których życie związane jest z Warszawą	Dla innych grup ludzi	Powstanie warszawskie dziś mało kogo interesuje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		48	32	10	2	5	3	943
Płeć	Mężczyźni	51	27	10	3	6	4	455
	Kobiety	45	37	10	1	4	3	488
Wiek	18–24 lata	44	39	7	2	5	4	106
	25–34	48	32	11	3	4	2	187
	35–44	51	29	11	2	4	4	164
	45–54	55	28	8	2	5	2	146
	55–64	47	34	12	2	3	3	167
	65 lat i więcej	42	34	8	2	7	6	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	31	9	2	5	3	374
	Miasto do 19 999	46	32	9	3	6	4	148
	20 000 – 99 999	46	37	9	2	6	1	174
	100 000 – 499 999	48	31	10	2	3	5	155
	500 000 i więcej mieszk.	47	30	15	2	2	5	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	31	8	2	6	6	198
	Zasadnicze zawodowe	50	32	9	1	5	2	230
	Średnie	44	39	10	1	4	3	291
	Wyższe	52	26	12	3	5	2	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	56	25	11	1	6	2	105
	Średni personel, technicy	70	16	8	2	4		30
	Pracownicy adm.–biurowi	49	41	3	2	4	2	58
	Pracownicy usług	52	23	14	5	1	6	45
	Robotnicy wykwalifikowani	53	33	10		3	1	101
	Robotnicy niewykwalifik.	42	37	8	3	2	8	46
	Rolnicy	47	27	15	3	9		52
	Pracujący na własny rach.	42	41	8	4	3	2	41
	Bezrobotni	49	30	9	2	7	3	52
	Emeryci	43	34	10	3	7	4	212
	Renciści	38	38	13		4	7	61
Uczniowie i studenci	44	38	8	2	2	5	73	
Gospodynie domowe i inni	50	31	10	2	3	3	68	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	31	10	3	5	2	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	25	12		5	4	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	32	8	2	3	3	236
	prywatnym gosp. rolnym	47	26	15	3	8		56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	42	11	3	3	3	86
	501–750	48	38	10		2	1	101
	751–1000	39	45	8	1	3	4	116
	1001–1500	47	30	10	2	5	5	165
	Powyżej 1500 zł	51	26	11	4	6	2	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	26	9	9	7	6	86
	Średnie	47	36	9	2	4	3	389
	Dobre	50	30	11	1	5	3	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	33	8		7	1	56
	Raz w tygodniu	50	29	10	2	5	4	437
	1–2 razy w miesiącu	42	37	6	2	7	4	140
	Kilka razy w roku	45	38	10	3	2	2	201
	W ogóle nie uczestniczy	48	27	14	3	4	4	110
Poglądy polityczne	Lewica	40	34	16	3	5	2	137
	Centrum	51	31	8	2	7	1	330
	Prawica	47	32	12	2	3	4	239
	Trudno powiedzieć	48	34	6	2	3	7	236

Tabela 4

		A dla Pana(i) osobiście? Czy uważa Pan(i) powstanie warszawskie za wydarzenie:			Liczba osób
		ważne	nieważne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		86	9	5	941
Płeć	Mężczyźni	86	9	5	454
	Kobiety	88	8	4	487
Wiek	18–24 lata	86	10	4	105
	25–34	90	9	1	187
	35–44	84	10	6	164
	45–54	87	9	4	146
	55–64	92	4	3	166
	65 lat i więcej	81	11	9	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	87	8	5	374
	Miasto do 19 999	86	9	5	148
	20 000 – 99 999	88	9	3	172
	100 000 – 499 999	85	8	7	155
	500 000 i więcej mieszk.	90	9	2	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	83	8	8	198
	Zasadnicze zawodowe	89	8	4	230
	Średnie	87	10	4	290
	Wyższe	88	9	3	223
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	9	3	105
	Średni personel, technicy	92	3	6	30
	Pracownicy adm.–biurowi	92	8		58
	Pracownicy usług	82	9	10	45
	Robotnicy wykwalifikowani	82	12	6	101
	Robotnicy niewykwalifik.	82	9	9	46
	Rolnicy	98	2		52
	Pracujący na własny rach.	93	4	4	41
	Bezrobotni	86	11	3	51
	Emeryci	86	9	5	211
	Renciści	85	6	9	61
	Uczniowie i studenci	87	10	3	73
	Gospodynie domowe i inni	84	12	3	68
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	13	4	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	92	7	1	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	87	7	6	236
	prywatnym gosp. rolnym	97	2	1	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	86	9	5	86
	501–750	90	6	4	100
	751–1000	83	11	6	116
	1001–1500	87	8	4	165
	Powyżej 1500 zł	88	9	3	200
Ocena własnych war. mater.	Złe	88	2	10	86
	Średnie	86	10	4	388
	Dobre	88	9	4	467
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	93	3	3	56
	Raz w tygodniu	88	8	4	437
	1–2 razy w miesiącu	88	10	3	140
	Kilka razy w roku	84	10	7	201
	W ogóle nie uczestniczy	83	12	5	109
Poglądy polityczne	Lewica	88	10	2	136
	Centrum	87	10	3	330
	Prawica	92	6	3	239
	Trudno powiedzieć	81	9	9	236

Tabela 5

		Czy uważa Pan(i), że powstanie warszawskie było potrzebne i powinno być do niego dojsć czy też nie?			Liczba osób
		Powinno być do niego dojsć	Nie powinno być do niego dojsć	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		61	22	17	941
Płeć	Mężczyźni	63	25	12	454
	Kobiety	60	20	21	487
Wiek	18–24 lata	65	20	15	106
	25–34	68	16	16	187
	35–44	65	20	15	164
	45–54	61	27	12	146
	55–64	61	19	20	165
	65 lat i więcej	47	32	21	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	20	20	373
	Miasto do 19 999	62	17	21	148
	20 000 – 99 999	61	28	11	173
	100 000 – 499 999	63	24	13	155
	500 000 i więcej mieszk.	61	26	13	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	53	24	23	197
	Zasadnicze zawodowe	64	20	17	230
	Średnie	62	23	15	290
	Wyższe	64	24	12	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	68	25	7	105
	Średni personel, technicy	67	17	16	30
	Pracownicy adm.–biurowi	70	11	19	58
	Pracownicy usług	73	7	20	44
	Robotnicy wykwalifikowani	64	23	13	101
	Robotnicy niewykwalifik.	71	11	19	46
	Rolnicy	61	16	22	52
	Pracujący na własny rach.	52	33	15	41
	Bezrobotni	66	16	18	51
	Emeryci	51	29	19	212
	Renciści	60	26	13	61
	Uczniowie i studenci	64	20	16	73
	Gospodynie domowe i inni	52	27	21	68
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	18	15	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	15	10	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	22	14	235
	prywatnym gosp. rolnym	62	17	21	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	65	21	14	85
	501–750	64	19	17	101
	751–1000	55	22	23	116
	1001–1500	59	24	16	165
	Powyżej 1500 zł	62	27	11	201
Ocena własnych war. mater.	Złe	53	21	26	85
	Średnie	58	24	17	388
	Dobre	65	21	14	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	72	15	13	56
	Raz w tygodniu	61	21	18	436
	1–2 razy w miesiącu	66	18	16	138
	Kilka razy w roku	58	26	17	201
	W ogóle nie uczestniczy	54	31	14	110
Poglądy polityczne	Lewica	54	34	13	137
	Centrum	66	24	10	330
	Prawica	66	22	12	239
	Trudno powiedzieć	53	14	32	235